

THE

Gökçe

Fine PRINT

Şubat 2020

84

VİKİPEDİ ERİŞİME AÇILDI: AYM İHLAL KARARI VERDİ

TOGG; Bir Arabadan Daha Fazlasını Getirecek
Avrupa Veri Strateji Belgesi

VİKİPEDİ ERİŞİME AÇILDI: AYM İHLAL KARARI VERDİ

Wikipedia, Türkçe adıyla Vikipedi, kendi platformunda “kullanıcıları tarafından ortaklaşa olarak birçok dilde hazırladığı, özgür, bağımsız, ücretsiz, reklamsız, kâr amacı gütmeyen bir internet ansiklopedisi” şeklinde tanımlanmaktadır. Kelimenin kökeni incelendiğinde "viki" Hawaii dilinde hızlı veya bilgi amaçlı anlamına gelen "wiki wiki" sözcüğünden; "pedi" ise Antik-Yunan Medeniyeti'nde "kapsamlı kültürel eğitim sistemi" anlamına gelen paideia kelimesinden türetilmiştir.

Günümüzde 300'den fazla dilde yaklaşık 50 milyon makalenin yer aldığı platform, insanların bilgi edinmek için en çok başvurduğu çevrimiçi mecralardan biri haline gelmiştir. Vikipedi'nin son zamanlarda bu denli gündemde olmasının sebebi ise, Vikipedi'ye ilişkin zamanında verilen erişim engelleme kararının kaldırılması ve Vikipedi'nin erişime açılmasıdır.

Hatırlanacağı üzere Vikipedi'ye erişim, Başbakanlık Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün talebi üzerine, 29 Nisan 2017 tarihinde Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (**BTK**) tarafından 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un (**5651 sayılı Kanun**) 8/A maddesi uyarınca alınan bir idari tedbir kararı ile engellenmiş ve aynı gün Ankara 1.Sulh Ceza Hakimliği'nce erişim engellenmesi kararı onaylanmıştı. Erişim engelinin nedeninin ise Vikipedi'de yer alan, Türkçe karşılıkları ile "Kuzey Suriye'de Türk İşgali", " Suriye İç Savaşı'na Yabancı Müdahalesi" ve "Devlet Destekli Terörizm" içeriklerinde bulunan Türkiye'ye ilişkin bölümler olduğu açıklanmıştı. Bunun üzerine Vikipedi'nin bağlı bulunduğu Wikimedia Foundation, 1.Ankara Sulh Ceza Hakimliği'ne başvurarak bu erişim engellenmesi kararın kaldırılmasını istemiş olsa da talebi reddedilmişti. İlgili Hâkimlik, gerekçeli kararında, engele sebep olan içeriklerin ülke itibarını ve saygınlığını zedeleyeceği kanaatine varıldığını ve terörü destekleyen bir ülke izlenimi verdiğini ifade etmişti.

Karara ilişkin getirilen en büyük eleştirilerden biri, sadece ilgili içeriklerin yer aldığı URL adreslerine ilişkin erişim engelleme kararı verilmesi yerine Vikipedi'nin tamamına ilişkin erişimin engellenmesi idi. Buna ilişkin BTK tarafından gerekçe olarak, ilgili URL adreslerinin şifreli olması ve teknik olarak erişimin engellenmesinin mümkün olmaması ve ihlalin giderilebilmesi için Vikipedi platformunun tamamına erişimin engellenmesinin gerektiği gösterilmişti.

Erişim engeli ardından, Wikimedia Foundation ve bazı Vikipedi kullanıcıları, karara karşı ifade özgürlüğünün haksız şekilde kısıtlandığını öne sürerek Anayasa Mahkemesi'ne (**Mahkeme**) bireysel başvuruda bulunmuştu. Tüm bunlar olurken Wikimedia Foundation, Türkiye'de yaşayan kullanıcıların Vikipedi'de yer alan içeriklere erişmesini sağlayabilmek amacıyla “ayna internet sitesi” olarak Wikizero'yu oluşturmuştu. Türkiye'den Vikipedi içeriklerine ulaşmak isteyen kullanıcılar 2019'un Eylül ayına kadar bu platformu kullanarak Vikipedi içeriklerine ulaşabilmiştir. Wikimedia Foundation, daha sonra yaptığı itirazlarda ilgili içeriklerde esaslı değişiklik yapıldığını ve erişim engelinin dayanaktan yoksun hale geldiğini iddia etse de itirazları yerinde görülmemiştir. Ancak bu durum, Mahkeme'nin dikkatinden kaçmamış ve URL adreslerinde yer alan içeriklerin karar tarihindeki versiyonları ile anılan adreslerin başvurusunun bahsettiği yeni versiyonları mahkeme tarafından talep edilmiştir.

Mahkeme yaklaşık üç yıl sonra, 26 Aralık 2019'da, bireysel başvuruları sonuçlandırarak Vikipedi platformuna erişimin engellenmesine ilişkin kararın hukuka aykırı olduğuna karar vererek; tekrar değerlendirme yapması amacıyla Ankara 1.Sulh Ceza Hakimliği'ne kararını göndermiştir. Mahkeme'nin ilgili kararında ilk olarak olağanüstü hal ve erişim engeli ilişkisini incelediği görülmektedir. Mahkeme, erişim engeli kararı her ne kadar olağanüstü hâl koşullarında verilmiş olsa da bu kararın olağanüstü hâl ilanını gerektiren nedenler ile ilgili olmadığı gibi olağanüstü hâl doğuran sebeplerin bertaraf edilmesiyle de ilgili olmadığını belirterek başvuru konusu kararı olağanüstü hal koşullarından bağımsız bir şekilde değerlendirdiğini açıkça ifade etmiştir.

Bununla birlikte Mahkeme, erişim engelleme kararının, Anayasa'nın "düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesine göre değerlendirilmesi gerektiğine hükmetmiştir. Buna göre ise Mahkeme, başvuru konusu olaydaki erişimin engellenmesi kararında, URL adreslerinde yer alan içeriğe "millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması" kapsamında müdahale etmeyi haklı kılacak somut herhangi bir gerekçe gösterilmediğini ve başvuru konusunun erişimin engellenmesi kararına karşı yaptığı itirazların, içeriklerin "devletin itibarını zedelemiş olması" gibi hangi sebeplerle "millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması" kapsamında ele alındığı anlaşılabilen bir gerekçeyle reddedildiğinden, bahsedilen sebeplerin çok geniş yorumlandığı ve bu yüzden Anayasa'nın 26.maddesinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Ayrıca 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinin uygulanmasının da, gecikmesinde sakınca bulunan bir halin varlığının kanıtlanamamış olması sebebiyle dayanaktan yoksun kaldığına hükmetmiştir.

Ayrıca, Mahkeme kararında, Vikipedi'ye erişimin engellenmiş olmasının, içerik sağlayıcı konumunda olan Wikimedia Foundation'un bilgi ve fikirleri yayma hakkına müdahale oluştururken, aynı zamanda Türkiye'deki kullanıcıların bilgi ve fikirlere erişme hakkını da sınırlandırdığı belirtilmiştir.

Kısacası, Mahkeme, Vikipedi'ye erişimin engellenmesi kararının hukuka aykırı olduğu sonucuna vararak Vikipedi'ye erişimin engellenmesinin kişilerin ifade özgürlüğü hakkını ihlal etmesi ve demokratik toplumlarda ifade özgürlüğünün en önemli haklardan biri olarak kabul edilmesi sebebiyle bu aykırılığın giderilmesine ilişkin karar vermiş ve kararın bir örneğini ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 1. Sulh Ceza Hâkimliği'ne göndermiştir. Böylece uzun bir süredir erişilemeyen Vikipedi, Mahkeme'nin ilgili kararı üzerine 15 Ocak 2020 tarihinden itibaren Türkiye'de bulunan kullanıcıları için fiilen erişime açılmış oldu. Artık, Türkiye'deki kullanıcılar özgürce Vikipedi'ye erişebiliyor ve dilediği şekilde Vikipedi'de yer alan içeriklerden bilgi edinebiliyor.

TOGG; Bir Arabadan Daha Fazlasını Getirecek

Dünyada son zamanlarda klasik araçların yerini elektrikli ve güncel teknolojilerle donatılmış araçlar alırken, geçtiğimiz aylarda Türkiye’de de bunun ilk büyük adımları atıldı. Türkiye’nin Otomobili Girişim Grubu Sanayi ve Ticaret A.Ş. (**TOGG**) olarak 25 Haziran 2018 tarihinde hayata geçen şirket, Türkiye’nin elektrikli ve yerli otomobilini üretecek. Üretime ise 2022 yılında başlanması planlanıyor.

Üretilecek yerli otomobilin elektrikli olması en büyük özelliği olarak ön plana çıkıyor. Ayrıca 300 veya 500 kilometre menzil seçenekleri ve 30 dakikada %80 şarj olma kapasitesi de TOGG otomobilinin göze çarpan özelliklerinden. Bir yandan otomobil olarak, teknik donanımlarıyla aynı segmentteki rakipleriyle rekabete girebilecek özelliklere sahip olup bu şekilde ön plana çıkartılırken, TOGG’un üreteceği otomobilleri esas farklı kılan ve Türkiye için ayrı bir öneme sahip olmasını sağlayan husus, içerisinde barındıracağı yazılımlar ve teknolojik ürünler.

Yetkililerin açıklamalarına göre, üretilecek otomobil, bazıları daha önce hiçbir otomobilde kullanılmayan, en güncel teknolojilerle donatılmış olacak. Sürücülerin dikkatini en çok çekecek özellik ise araçta bulunması planlanan “hologram asistan” özelliği. Bu teknoloji sayesinde yol detayları, tümsekler, köprülerin sürücünün direkt olarak gözbebeğine ışınlar yoluyla iletilmesi ve sürücünün yola bakarken aynı zamanda bu uyarıları da görebilmesi planlanıyor. Holografik asistan teknolojisinin dünyada ilk kez kullanılacak olmasının ise altını çizmek gerekiyor. Araçta bulunması planlanan bir diğer özellik ise son zamanlarda kullanılmaya başlanılan “otonom sürüş teknolojisi”. Bu teknoloji sayesinde sürücünün herhangi bir müdahalesine gerek kalmadan araç kendi kendine hareket edebilecek. Bu teknoloji, güvenlik sebebiyle tartışmalara neden olsa da yerli otomobilin üretileceği tarihe kadar teknolojinin daha da geliştirilmiş olması ve bu sebeple bu teknolojiye duyulan güvenin artması da ihtimallerden biri. Ayrıca, içerisinde tam olarak bir akıllı sistem barındıran otomobilin, belirlenecek merkezlere bağlı olması, sürücünün müdahalesi olmadan kendini güncelleyebilmesi ve herhangi bir arıza durumunda merkeze bildirim göndermesi de planlar arasında yer alıyor. Henüz kesinleşmemiş olsa da ileride söz konusu olabilecek güncellemeler ardından, yerli otomobilin evlerdeki akıllı ev sistemlerine de bağlanabilmesi ve bu sayede sürücülerin otomobilin içindeyken evlerini kontrol edebilmesi de yerli otomobilde yer alabilecek bir diğer teknoloji. Türkiye’de otomobil ve teknolojinin iç içe geçtiği bu yenilikçi projedeki gelişmeleri bizler de heyecanla bekliyoruz.

Avrupa Veri Strateji Belgesi

19 Şubat 2020 tarihinde, Avrupa Komisyonu tarafından Dijital Çağa Avrupa Uyumu çalışmaları kapsamında; “İletişim: Avrupa’nın Dijital Geleceğini Şekillendirmek”, “Yapay Zeka Beyaz Kağıdı: Mükemmellik ve Güvene İlişkin Avrupa Yaklaşımı”, “İletişim: Avrupa Veri Stratejisi” ve “Yapay Zeka, Nesnelerin İnterneti, Robotik konularında Güvenlik ve Sorumluluk Uygulamalarına İlişkin Komisyon Raporu” olmak üzere dört yeni belge yayımlanmıştır.

Bu belgeler arasında “İletişim: Avrupa Veri Stratejisi” (**Veri Stratejisi**), özellikle Avrupa Birliği kapsamında tek bir veri pazarı öngörmesi nedeniyle önem arz etmektedir. Verinin, dönüşümün merkezinde olduğunu ve vatandaşlar tarafından üretilen verinin yine vatandaşların yararına kullanılması gerektiğini ifade eden Veri Stratejisi’nde, veriye yönelik Avrupa’nın vizyonu anlatılmış ve hedeflenen noktaya ulaşmak için hayata geçirilmesi planlanan stratejiler açıklanmıştır.

Avrupa Komisyonu'nun günümüze kadar veri hukuku alanında yaptığı çalışmalar, temel ve en bilinen düzenlemeler olarak; Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü, Kişisel Olmayan Verilerin Serbest Dolaşımı Yönetmeliği, Siber Güvenlik Yasası ve Açık Veri Direktifi olarak özetlenebilir. Veri Stratejisi ise bu alana yönelik yeni düzenlemelerin yolda olduğunu göstermekte.

Avrupa'nın veriye bakış açısının insanı ve temel hak ve özgürlükleri temele almak olduğunu açıklayan Veri Stratejisi'nde, tek bir Avrupa veri pazarı oluşturulması hedefi ifade edilmiş ve bu pazarın açık veriyi, kişisel verileri, kişisel olmayan verileri ve hassas sektörel verileri de içerecek kapsamlı bir alan olacağı açıklanmıştır. Veri pazarı oluşturulmasının amacı ise güvenliğin sağlanması ve işletmelerin yüksek kalite ve miktarda veriye kolay ulaşımının sağlanması olarak ifade edilmiştir.

Veri Stratejisi'nde, Avrupa kurallarının ve icra edilebilir yöntemlerin; verinin Avrupa genelinde ve sektörler arası bir şekilde akışını sağlamayı, kişisel verilerin korunması, tüketicinin korunması ve rekabet hukuku kurallarının bu alanda da uygulanmasını ve veriye ulaşım ve kullanımın herkes için adil, pratik, açık ve güvenilir veri yönetimi mekanizmaları ile güvenceye almayı garantilediği ifade edilmiştir. Bu şekilde tek bir veri pazarı oluşturulmasına yönelik doğacak endişelerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanında metinde, Avrupa'nın dünyanın en ilgi çeken, güvenli ve dinamik veri ekonomisi olması amacıyla yönelik çeşitli stratejiler de düzenlenmiştir. Tek bir veri pazarı oluşturulması yanında dikkat çeken diğer düzenlemelerden bazıları sektörler arası veriye ulaşım ve verinin kullanımının düzenlenmesi amacıyla yasal düzlemin oluşturulması, gerekmesi halinde bir Veri Yasası'nın önerilmesi, veri alanında çalışan işletmelerin geliştirilmesi ve tek bir veri pazarının oluşturulması amacıyla özellikle bulut servisler sunan işletmelere yönelik yatırımların yapılması, bulut servisler alanını düzenlemek amacıyla yasal zeminin oluşturulması ve sağlık, ulaşım, enerji gibi çeşitli alanlarda oluşturulacak veri alanlarının desteklenmesine yönelik strateji planlarıdır.

Önümüzdeki dönemde Avrupa veri pazarının oluşturulması ve yasal düzenlemeler başta olmak üzere Avrupa Birliği'nde veriye yönelik gelişmeler gündeme gelmesi beklenmekte. Verinin öneminin her geçen gün arttığı günümüz dünyasında hükümet organizasyonlarının da bu gelişmeleri takip etmesi ve gerek ekonomik gerek hukuki düzlemi oluşturmak için çalışması ise heyecan verici.

Teori değil. Cevap.

Gökçe Avukatlık Ortaklığı

Editörler:

Assoc. Prof. Dr. Ali Paslı
ali.pasli@gokce.av.tr

Yağmur Yollu
yagmur.yollu@gokce.av.tr

Elif Aksöz
elif.aksoz@gokce.av.tr

Çağatay Aras Uçkun
cagatay.uckun@gokce.av.tr

Duhan Kurt
duhan.kurt@gokce.av.tr

Nimet Karaca
nimet.karaca@gokce.av.tr

Hakkımızda

Gökçe Avukatlık Ortaklığı birleşme ve devralma, iş ortaklığı, özel sermaye ve ortak girişim işlemleri, bankacılık ve finans, sermaye piyasaları, sigortacılık, teknoloji, medya, telekom ve internet, e-ticaret, veri koruma, fikri mülkiyet, regülasyon, ticari alacak takipleri, gayrimenkul ve ticari dava alanlarını içeren geniş bir yelpazede hukuki hizmetler sunan İstanbul'da bulunan bir hukuk bürosudur. Hukuki personel ve uzmanlığımız hakkında daha fazla bilgi için www.gokce.av.tr adresinden websitemizi ziyaret edebilirsiniz.

Lütfen bizimle iletişime geçin

contact@gokce.av.tr

0 212 352 88 33

The Fine Print yalnızca genel bilgilendirme amacıyla hazırlanıp yayınlanmakta olup hukuki tavsiye içermemekte ya da avukat-müvekkil ilişkisi oluşturmamaktadır. Daha fazla bilgi almak istiyorsanız lütfen Gökçe Avukatlık Ortaklığı ile irtibata geçiniz. The Fine Print'de yer alan hiçbir içerik Gökçe Avukatlık Ortaklığı'nın yazılı izni olmaksızın çoğaltılamaz ya da uygun bir şekilde kaynak olarak gösterilmeksizin yayınlanamaz. İçeriğin doğruluğunu sağlamak için gereken tüm çaba gösterilmiş olmasına rağmen, Gökçe Avukatlık Ortaklığı içeriğin doğruluğunu garanti etmemektedir ve burada yer alan bilgilerdeki herhangi bir hata veya söz konusu bilgilere güvenilmiş olması dolayısıyla sorumlu tutulamaz. The Fine Print Gökçe Avukatlık Ortaklığı müvekkileri için hazırlanmıştır ve büronun müvekkileri dışındaki dolaşım olasılığı reklam olarak yorumlanamaz.

Daha fazla bilgi için, contact@gokce.av.tr adresinden iletişime geçebilirsiniz.